

Slovenski čebelar in sadjerejec.

Glasilo čebelarskega in sadjerejskega društva
za Kranjsko.

—*—

*Izločja vsaki mesec enkrat in se pošilja udom brezplačno; neudom za 1 gld. 30 kr. na leto.
Inserati in priloge računijo se po najnižji ceni. — Letnina za ude znaša samo 1 gld.*

Obseg: Prezračevanje v panjovih. — Čebelarjev koledar za mesec marc. — Marelice. — Sadjerejčev koledar za mesec marec. — Naši dopisi. — Gospodarske raznoterosti. — II. Imenik. — Naročnina. — Inserati.

Naznanilo.

V nedeljo 8. marca t. l. bode občni zbor čebelarskega in sadjerejskega društva v Lescah o $1\frac{1}{2}$ 4 uri popoldne pri Kristofu. Povabljeni so vsi društveniki pa tudi neudje.

Dnevni red:

1. Pozdrav društvenikov.
2. Predlog računa do konec leta 1884.
3. Poročilo o stanji društva.
4. Prosti pogovori o prodaji čebel in konečno srečkanje novih panjev itd.

Odbor.

—*—

Prezračevanje v panjovih.

Akoravno je dobro prezračevanje za panj in njegove prebivalec važna reč, vendar se veliko čebelarjev prav malo ali skoro nič na ono ne ozira; tudi v posameznih spisih in časopisih čebelorejskega obsega se le malo spoštuje.

Zdrav in čist zrak je nar bolj imenitno in nar potrebnije sredstvo za življenje ljudi in živali; slabi in okuženi zrak pouzročuje razne bolezni, smrt, ali ima kaki drugi slabi nasledek. Tudi v panju se zrak lahko spridi in pokvari, če ni presk rbljeno, da v panj novi in sveži zrak pride in slabi zrak nadomesti. Re

je, da se zrak pri žrelu neprenehoma menjava, pa večkrat to ne zadostuje, ali pa je žrelo večkrat premajhno, ali pa se žrelo večkrat po neprevidnim ravnanji, postavim z zemljo, ilovico, snegom ali mrtvimi živalimi zamaši. Slabi zrak, katerega čebele v panju izsopejo, se notri v veliki množici nabere, in slabi izsopljeni gazi, posebno ogljenčeva kislina, ljudstvu v panju mnogo škodujejo. Po letu se te slabe lastnosti zrakove večkrat lahko prepričamo, ko se pri močnih panjovih kup čebel pred žrelom nabira, ker se zrak v panju pri velikem številu ljudstva vedno bolj zapre, tako da mora en del čebel zunaj panju ostati. Tudi opazimo kako posamezne čebele v panju neprenehoma zrak dopihljajo s perutnicami.

V panju se preveč toplote naredi, zunanja toplota je pa tudi precej velika. Notranja toplota se naredi vsled življenja in dela.

Slaba zalega le po slabem zraku v panju nastane, o tem ni dvomiti. Prepričan sem, da marsikateri panj po zimi ne pogine od glada, ne zmrzne, temveč se zaduši, ker je panj premajhen, ljudstva pa obilo, žrelo je bilo majhno ali pa celo zamašeno, tako da so morale čebele že izsopljeni zrak zopet sopsti, zrak se je spridil in nastala je v panju bolezen in bolezen je povzročila smrt ali pogin. Pomladi večkrat dobimo močen panj in še z obilno hrano mertev. Čebelar meni, da je panj zmrznil. Močno ljudstvo z obilno zalogo živeža v slamnatem panju ne zmrzne tako hitro, pač pa se mora zadušiti, če je panj prenizek, zračni prostor pretesen, žrelo premajhno ali pa celo zamašeno, in če čebelar ni pazil, je li žrelo odprto ali zaprto.

Prezračevanje panju je tedaj važna potrebščina za umno čebelorejo.

Precej v začetku se mora skrbeti, da v panj dovolj dobrega in zdravega zraka pride, zategadelj se čebelnjaki ne smejo postavljati v bližini takih prostorov, kjer se različni smrad izhlapije, kakor pri gnojiščih, milarijah (svečarijah), barvarijah, strojarjih, mesnicah itd. Čebelnjak mora biti suh, na zračnem kraju, da ne pride kaki smrad do njega. Vsaki panj mora prosto stati, da na vseh krajih zamore zrak do njega. (To se vé, da le po letu, ko ni mraza; po zimi morajo panjovi biti odeti, da jim mraz ne škoduje.)

Čebelnjak naj bo kar mogoče prost, v sredi vrta, ne v zaduhlih in močvirnih kotih, temveč na suhih tleh. Dalje naj se pri vsakem panju skrbi za napravo, s katero se lahko prezračí, kajti prezračevanje ima nalogo, da pokvarjeni zrak iz panju odpravlja in dobrega zopet noter donša.

Naprave za prezračevanje, kakoršne si v velikih prostorih pogosto napravljamo, dajo se v majhnej meri tudi pri panjovih napraviti in te bi pospeševale prezračevanje.

Navadno razločujemo dva načina prezračevanja:

1. naravno (po špranjah, razpokah, luknjah);
2. umetno s posebnimi napravami, ki delujejo za premembo zraka.

Zrak ne prihaja samo skozi žrelo v panj temveč tudi skozi luknjičaste stene pri panju. Nadalje so pri panju tudi razpoke in špranje, ki prezračevanje pospešujejo. Paziti je pa treba, da skozi panj ne vleče, kar čebelam škoduje. Vpliv na prezračevanje imate tudi razliki med zunanjo in notranjo toploto, ter vetrovi.

Nadalje vplivajo tudi pota, po katerih mora zrak hoditi, namreč skozi stene pri panju. Vsak les ali tvarina pa ni vselej ene in iste goščave. Smrekov les je bolj redek od hrastovega, in tako tudi več zraka skozi se spušča. Slama je slab prevoditelj gorkote, pa dober prezračevalec.

Prezračevalna pota se pa kratijo: 1) če se ogrne panj z obleko, če se po-barva z oljnato barvo, ali pa z ilom, apnom ali kako drugo tvarino namaže; 2. po vlažnosti, ktera prezračevanje opovira. Tem luknjičast ali iz tem bolj redkega lesa je panj, toliko manj se prezračevanje zabranjuje, pa tudi voda se popred odstrani. Moker les močno škoduje in se dolgo ne posuši.

Kot glavno pravilo za prezračevanje naj velja, da naj se zrak po mnogoštevilnih pa na velik prostor razdeljenih majhnih luknjicah pusti prehajati, pri čemur se prevlaka (Durchzug) ni treba bati. Razpoke in špranje, ki po naključji nastanejo, večkrat prezračevanje pospešujejo, pa tudi večkrat prevlak povzročijo; tudi različni mrčes skozi nje lazi. Po vsej pravici čebelar te zamaže, da panj predrznih gostov obvaruje.

Nadaljna priprava za prezračevanje panju, ki se mora tudi naravno prevetrovanje imenovati, je, če se na zadnjem koncu, ali ob straneh ali pa na vrhu naredi okence, katera se včasih odpro. Tudi majhni zapahi črez mreže so pripravi. Tudi vrelence, kakoršna imamo v oknih, samo prav majhno mora biti, je za prevetrovanje naj bolj ugodno, le pripravo mora imeti, da se zapre.

Nespametno bi pa bilo luknjice za prezračevanje na spodnji strani panju napraviti; veliko čebelarjev je namreč še teh misli, da se slabi in sprideni zrak večinoma le na tleh zbira, pa nova preiskavanja so pokazala, da tem ni tako, temveč da se sprideni zrak po vsem panju nahaja, posebno ogljenčeva kislina. Tako pravi Pettenkofer. Tudi žuželke bi skozi spodaj narejene luknje lahko v panj lezle.

Najbolje je, če se namreč poleti okence ali zapah na pokrovu odpre, da se zrak spreminja. Nadalje naj bo panj tako narejen, da je notri dovolj zračnega prostora med pokrovom in satovi, tedaj naj nikar ne bo prenizek.

Po letu se prevetrovanje še pospešuje, če se ob času, ko je vroč in suh zrak, skrbi za dovoljno množino izhlajenja vode. To se naredi, če se panjeva brada, prednja končnica in nekoliko panju z dobro studenčnico pokropi. Zraven tega naj bo blizu čebelnjaka, kateri daleč od vode stoji, posodbica z vodo napolnjena, kajti čebele včasih prav v naglici vodo potrebujejo pa veliko.

Mnogokrat pa tako naravno prevetrovanje ne zadostuje, temveč je treba skrbeti za umetno prezračevanje panjov, posebno po zimi in pri dolgotrajnem slabem vremenu, in če čebelar ne more vedno svojih čebel nadzorovati. V ta namen naj se napravijo mali dimniki, ki pa imajo goste site ali mreže, da se nesnaga v panju ne nabere. Kleti, v katerih so čebele, in se dobro zaprejo naj se tudi večkrat prezračijo, da se čebele ne zaduše. Na panjovih naj se napravijo vretenca in druge priprave za prevetrovanje.

Novejša zdravilna učenost je dokazala, da največ bolezní vsled pokvarjenega zraka nastane. Treba je tedaj skrbeti, da imajo čebele vedno zdrav zrak, kajti kakor ljudje, tako tudi živali (čebele) v slabem zraku zbole in celo poginejo. Zaradi tega je umno prezračevanje čebel vedno potrebno. Ozirati se je treba na tvari in način izdelovanja panjov, nadalje na čebelnjak in okolico. Le potem, ko čebelar imel svoje ljube čebelice obvarovane pred boleznimi, ki bi vtegnile vsled pokvarjenega zraka nastati.

Čebelarjev koledar za mesec marc.

Splošni izlet za očiščenje je večinoma ta mesec. Očistijo naj se deske in tla v panju pred izletom, mrtve čebele in druge smeti naj se odstranijo. Dobro naj se pazi na to, če ni kateri panj brez matice, kar se pa posebno prvi dan prvega izleta po nekem nemiru, pri prihodu iz panju in odletu posameznih čebel do večera in po bobnečem glasu pri odpretu panju lahko zapazi. Če je kak brezmatičen panj še močan, naj se mu da kaka pripravljena matica. Ako pa nimaš matice, da bi mu jo dal, daj čebele bližnjemu slabemu panju.

Brez koristi bi bilo, če bi se mesto matice dala panju zalega. Slabejim panjovom naj se žrelo stisne, da kako ropanje ne nastane. Plesnjevci satovi naj se vzamejo iz panju ali pa naj se obrežejo. Čeravno se zalega tem mesecu vedno bolj širi, je pospeševati ni potreba. Če je vreme mrzlo in neugodno, naj se čebele pri miru puste in naj se pričakuje pravi nastop pomladi. Če leševje, jelša, morebiti tudi vrba in druge pomladne cvetice cvetijo, donašajo čebele hlačice in nekoliko novega medu, kar jih pa močno spodbuja k zalegini nastavi.

Če kak panj nima hrane, naj se mu hitro postreže. Močen panj, ki je v mesecih januar in februar 2 funta medu povžil, potrebuje ta mesec 4—5 funtov. Poklada naj se enkrat v veliki množini, in sicer kakor je v 1. številki povedano, sladkorno testo ali pa komaj tekoči beli ali rumeni sladkor; to naj bo mlačno in naj se položi na večer. Če se pa čebelam daje tekoča hrana v posodah, ki so s platnom zavezane, naj se platno večkrat izpere, drugače se skisa, in to hrani ter čebelam škoduje. Vsak razumen čebelar bo pa vedel, da je medeno pa od čebel izdelano satovje naj boljša hrana.

Prav resno pa je odsvetovati vsem čebelarjem, posebno začetnikom, da naj nikar v tem mesecu čebel s premišljenim (špekuliranim) pitanjem čebel krmit ne pričnejo. Tu se dobi večkrat kak sok, krompirjeva sladkorna potaka ali sirup, nadomestki (surogati) vseh baž, kokošja jajca, kozje in ovčje mleko z raznimi rečmi spacano ali zmešano. S tako brozgo se panju le bolezen napravi. Mnogo jih na ta način konja išče, pa še vrabca ni; ali jajce išče in kokoš zgubi!

Marelíce.

Nehoté bomo vprašali, če pogledamo v južne in tople kraje, ter vidimo, kako tamkaj marelíce rastejo, kako se njih sad ceni, zakaj so marelíce (drevesa) pri nas v tako mali časti, zakaj se tako redko kje sade in odrejajo?

Glavni vzrok je ta, da pri nas doprineseni sad marelíce redko kdaj tisti aroma, prijetni okus pokaže, kakor ga pa ima v južnih deželah, in da drevesa posebno pa zgodno njih cvetje pomladi slana večkrat posmudi in pokvari, in da zato drevesa tako malo sadu doprinašajo.

Prva napaka naše domače marelíce, namreč da njeni sad še svež nima posebno prijetnega okusa, ne izvira samo iz našega bolj hladnega podnebja, temveč tudi iz prezgodne trgatve sadu. Nobeno sadje v tej zadevi ni tako trmasto, kakor ravno marelíca. Kupčevalci in pošiljatelji se pač ne brigajo posebno, kdaj je naj bolj ugoden čas za trganje. Njim marelíčen okus ni posebno pri sreč, da bi čakali,

da bi sad bolj popolno dozorel; oni le gledajo, da prej čim morejo prodajo svoje blago. Drugače bo pa delal oni, ki lepo dozorele marelice ljubi, jih dobro pozna, ter vrh tega sam marelična drevesa v vrtu ima. Ta si pač lahko marelice s prijetnim okusom dobi, če le vid, volh in tip, te tri čute dobro združiti, ter tudi rabiti zna. Če se na sadu ne opazi nobeden zelen madež več, če je sad samo rumen in rudeč, če že nos občuti marelično vonjavo, in če se pri rahlem potipu sè stegnutimi prsti (ne sè skrivljenimi), mehko občuti, takrat jo vtrgaj zjutraj, ko jo še juterna rosa obdaja, pa ne povžij je precej! Zdajci jo še le pusti, da se zgodni in vleži, in kmalo boš s poskusom se prepričal in zvedel, kdaj ima najboljši okus in najprijetnišo vonjavo. Vesel boš in nič več ne boš neprijetnega okusa hladnemu podnebjju prisvojal.

Drugi vzrok je pa marelična nježnost in nestrpnost pomladne slane, kar pa sem in tja od njenega obdelovanja in oskerbovanja odvisi. Temu nasprotovati ni mogoče, ni ga sredstva, ki bi bil v tej zadevi le količkaj zmožen pomagati; pač pa je nekaj pravil, po katerih se marelici pač lahko precej pomaga, da je pomladna slana preveč ne osmоди. Naravno je, da se mora najpopred na lego ozirati. Čuvana, zakrita in proti solnčna lega se vedno naj topleje priporoča. Drevo sicer prenaša slano, toda cvetje v nečuvani in prosti legi zmrzne ter odpade. Priporoča se marelico po mestnih in hišnih vrtilih, po dvoriščih in ob zidovji saditi in vzgojevati. Tukaj se tudi najlažje natanko določi čas, kdaj je njeni sad popolno zrel, in kakor je zgoraj rečeno, da se dobi izvrstno namizno sadje; drugod na prostem se ne sponese tako. V velikih mestih je vedno bolj toplo in splošno rečeno med hišami in zidovi slana veliko bolj redko pokvari rastline, ko na prostem; kajti tam je vse bolj zavetno. Kdor ima tak pripraven prostor, naj se rajše z marelicami vkvarja, ko z drugim sadjem, kar mu bo gotovo več neslo. — S tem pa ni rečeno, da drugega sadja ni treba gojiti. —

Poleg lege se je treba ozirati na vrsto (pleme) in na podlago, na katerej se ima marelica odrediti. Izreja iz koščič ni posebno priporočevanja vredna, če kdo želi v kratkem času sadu od nje dobiti; za poskušnjo naj se le koščice sejejo, kajti tudi na ta način se večkrat, toda počasi še dosti primerne vrste dosežejo.

V podlago so najboljše češplje, vendar morajo te že naj manj dve leti tamkaj vsajene biti, kjer hočemo pozneje marelice imeti; kazati morajo dobro rast. Zdaj naj se še le cepi. Razum češpelj bi v podlago tudi črni tern dobro pristojal, da skoro tako, kakor češplje, če še boljše ne, ker večji mráz lahko prestane, in se ni bati, da bi ga slana pobrala. Pa križ je z njim, ker se težko dobi, da bi imel dobre in prave korenine in zraven še prav počasi raste. Ostanimo rajše pri češplji, Kdor si češplje ali slive v podlago izbira, naj ne jemlje takih, ki imajo debelo, rahlo, volnato ali mehko kožo.

Način požlahtnenja marelice bi bilo priporočati: ceplenje na naklad (poročiti) in pa v sklad ali precep. Ceplenje z očescem bi bilo sicer tudi dobro, a vendar ni priporočati, ker bi smola lahko edino žlahtno očesce, ki je na cepiču, poškodovala, ali pa bi v hudi zimi pozebilo. Ves trud bi bil zastonj, če ravno bi se ceplenje prijelo.

V cepiče ali trakove se ne smejo jemati kresnikove mladike. Te, že druge mladike so navadno tanke, velikokrat od slane poškodovane, so polne evetnih očesic, a brez peresnih očes; tako da je delo večkrat brezuspešno. Izberejo se čeverste prve letne mladike, in te se odrežejo na južni in vzhodni strani drevesa, kajti so najbolj trdne. Odreži jih v jeseni, ali pa pomladi, pa tako zgodaj, dokler se še

sok ne pretaka po drevesu; odreži jih na takem kraju, kjer so samo enojna očesca, le v sili pri dvoj- ali trojnatih očescih, kjer je navadno jedno listno očesce. Ko pomlad pride, se cepiči ogledajo, so li zdravi li ne, ker le iz zdravega in od slane nepoškodovanega smemo in zamoremo zdravo drevo pričakovati. Da se pa poskusi, katera očesca so zdrava, se očesca na cepiču od zgoraj na vzdol prerežejo. Ko pridemo do zdravega očesca, kar pa že prvo zamore biti, smemo se zanesti, da je nižje sedeče oko popolnoma zdravo. Tu treba je pa pred vsem drugim opomniti, da se morajo cepiči precej, ko se od drevesa odrežejo, na oni strani ali koncu, kjer so odrezani, pomočiti v toplo in tekočo drevesno smolo, da se odrezana stran sè smolo tako natanko zamaže, da ne zrak in ne mokrota ne morata do odrezane strani priti.

Čas požlahtnenja ali ceplenja naj se ne odloči, kar je mogoče zgodaj pomladi, kar se je ravno v prejšnjih časih naj bolj trdilo in naglaševalo, temveč ne cepi popred, da je podlaga, na katero cepiš, že dovolj sočnata in so se že listna očesca jela razvijati, in se koža že loči in se pri rezu že mokrota pokaže. To je pa zato potrebno, ker marelična mladika hitreje poganja, kot pa češpljeva podlaga, in če ta še nima soka, da bi ga cepiču oddala, se mora cepič, ki sicer požene, posušiti, ker nima živeža (soka), kar se pa navadno kaki ponočni slani ali pa hudobni roki itd. pritika. Pri malo močnejih češpljevih podlagah, se podlaga za kake 3 cm nad mestom, kjer hočemo cepiti, odreže še pred sokom, zraven pusti naj se kaka mladika, ki bo sok na kviško vlekla, ko pravi čas pride, se še malo odreže in cepi. Kdor tako dela in to opazuje, se mu bo vedno posrečilo; ceplenje marelic mu bo lahka reč, in v drevesnici se bo potem več marelic in bolj pogosto videlo in se bodo tudi ceneje oddajale.

(Konec prihodnjič.)

Sadjerejčev koledar za mesec marec.

Oni sadjerejec, ki še prva dva mesca ni dovolj cepov narezal, naj jih sedaj hiti si napravljati. Mudi se posebno pri zgodnih, ne tolikanj pri poznih, a vendar tudi od teh jih je treba porezati, ker gorak začetek pomladi vse drevje k življenju prebudi. Ta mesec že lahko začneš cepiti, posebno če cepiš za kožo, z nakladom, v žleb in z nasadom, nikar pa ne v precep ali sklad. Zdaj je tudi ugoden čas, da se drevesa osnažijo mahu in se odstranijo suhe veje. Zemlja okoli drevesic v drevesnici naj se zrahlja, ter očisti plevela. Pripraven in dober čas je drevesa, bodisi že divjaki ali pa že požlahtnjena drevesca, presajati ali na gotovo mesto ali pa iz ene grede v drugo. Delo v drevesnici se prične. V začetku tega mesca, dokler še zmrzuje, je še dober čas pečke sejati; rajše rastejo, če so sejane, ko še zmrzuje. Če si kaj orehov in kostanja si prihranil, da ga boš pomladi sadil, vsadi to konec mesca, ko več ne zmrzuje.

Naši dopisi.

Št. Rupert. Slavno predstojništvo „Čebelarskega in sadjerejskega društva za Kranjsko!“ Zopet je eno leto jaderno preteklo, kar je, moram reči, nedolžni pa koristni list „Čebelar in sadjerejec“ romal med slovenskim ljudstvom. Bog daj, da bi tudi v zdaj začetem letu še v večjem številu in z veseljem budil posebno po naših — dolenskih krajih dremajočo čebelorejo in sadjerejo.

Le malo se je v pretečenem letu slišalo iz naše Šentruperske doline; zato sem si namenil nekoliko črtic opomniti, kako ta reč pri nas stoji.

Sadja je bilo pri nas bolj srednjo mero, razun jabolk, katera so prav dobro obrodila, tako da se otročji zobje prav dobro nad njimi brusijo. Tudi hruške tepke (Mostbirne) so prav dobro obrodile. Iz teh napravljali smo prav dober mošt — tepkovec — za domačo pijačo. Česenj je bilo malo, tudi češpelj ni bilo, no pa to se malokdaj zgodi, da bi v Šentruperskej dolini češplje dobro obrodile.

Leta 1880 je pri nas toča tako hudo potolkla, da malokdo pomni kdaj take toče. Polovico fare je popolnoma vničila in pokrila z ledeno skorjo. Veliko sadnega drevja se je vsled tega popolnoma posušilo, ker je bilo vse do golega obtolčeno. Kjer so bili prej lepi sadni vrtovi, je zdaj deloma posušeno in le malo je še ostalo pri življenju in še to sem pa tam omaguje; skoro gotovo se bo s časoma še to posušilo. Moralo se je zopet na novo saditi, ter bo še vedno treba, da se zopet napolnijo prazni prostori.

Jabolka se letos pri nas niso mogla v denar spraviti, ker so skoro povsod obrodila. Hruške, pri nas — jabolovke — imenovane, nar lažje prodamo. Dobro bi bilo, ko bi se jih še več zacepilo.

Omeniti moram nekega posebnega sovražnika, ki posebno mladim drevescem škoduje. Ravno pretečeno leto sem nekaj pritlikovcev zasadil zraven ulnjaka. Prav izverstno so rastle. Imel sem kaka dva taka, da bi samo enega ne dal za desetak. Pa kaj se zgodi?

Ko sredi meseca grudna nekaj okoli dreves ogledujem, mi kar na nagloma lasje vstanejo, ko vidim, da so drevesca tik zemlje oglodana. Ko pa še malo zemlje okoli dreves z roko odstranim, katera je bila že vsa luknjičasta, vidim tudi ogrizene korenine. Povedati moram, da me je jeza tako pograbila, da bi bil kmalo vsa drevesca poruval; vendar se hitro pohladam. Imel sem še vendar upanje, da se ne bodo vsa drevesca zavoljo tega posušila. Začel sem misliti, kaj bi naredil? Lotim se po svojem in odkopljem, kar se je dalo, zemlje od drevesic, namažem z kolovoznim mazilom (navadnim šmirom) vse kar je bilo oglodanega in en čevljev na visoko tudi deblo. Nanosim bolj na debelo zemlje okoli kakor je je popred bilo, tako da so vsi ranjeni deli najmanj za 3 palce na debelo zasuti, bolj kot so poprej bili. Potem sem drevesca, kar se je dalo obstrigel, z voskom zamazal in tako zopet v miru pustil. Kako bo s to operacijo, — ne vem! (Poročite ob priložnosti! Ured.)

Vse to včini mi je miš, pa to ni kaka navadna miš, ki jo poljsko miš imenujemo, ampak vsa drugačna pošast je to; pri nas jo imenujejo navadno: „krtica.“ Pa to ni krtica, ampak miš, čeravno pod zemljo rije, kakor krt. — Ker sem lansko leto eno vjel, zatoraj jo hočem na kratko tudi popisati. Barve je temno-rujave, glava je debela, gobec širok, zobje veliki, oči črne. Život je tenak, tako debel, kakor glava, pa dolg, kakor od mlade podlasice, rep je kratek, samo $1\frac{1}{2}$ cm dolg in malo poraščen. Ves život meri 15 cm na dolgost.

Prizadeval si bom živo vjeti, in potem bom tako naredil z njo, kakor pratika od l. 1879. za poljsko miš nasvetuje, ali pa še drugače.

Čebelice so bile pri nas, kakor tudi drugod, kakor je „Čebelar in sadjerec“ naznanjal, — slabe. Le eno reč naj tukaj pristavim, kar sem sam dobro opazoval, da so namreč čebele na ajdi „japonki“ manj brale, kakor na naši stari navadni ajdi. Mogoče je, da je manj medena. Naj to reč v prihodnje še kdo drugi opazuje, mislim, da se bo ravno tako prepričal.

Še nekaj. Kakor je sploh znano, da je mravlja nadležna in škodljiva čebelam, tako sem tudi jaz imel sitnost s tim mrčesom, pa vendar sem jih odpravil in kako? Večkrat sem s pepelom posipal med panjovi in tudi spodaj, pa sem samo toliko opravil, da so se preselile na drugi konec.

Enkrat pridem zopet v ulujak in zapazim celo procesijo mravelj po zidu (imam namreč zadaj zidan ulujak in v zidu omarico) v vrsti do omarice laziti. No, kam pa ta družba popotova si mislim, ko opazim, da pri omarici skoz jako majhno razpoko vum in noter lazijo. Ti poštanja ti, ste se pa gotovo na pitance povabile, godrnjam, kajti imel sem v omarici hranjenega. Odprem omarico in lonce, ki je bil bolj nemarno zavezan, vidim, da je skoro poln mravelj. Oho! ti mreina, zdaj smo pa skupaj. Ves pitance so mi izpridile, tako da sem ga moral na gnoj vreči. Hitro mi pade v glavo, kaj ko bi jaz na tak način v prihodnje mravlje lovil. In res, med sem potem z vodo dobro zmešal, in mravljam na tleh na tak način nastavljal. V 10 dneh ni bilo nobene mravlje več. Imeli smo jaz in čebelice potem mir. — Gotova pomoč zoper tako nadlogo, naj vsak sam poskusi. *)

Jože Brčar, družbenik.

Iz Trnovsko-Vremske doline v januarju. Ta teden more se za tukajšnje kraje pravi sneženi teden imenovati; z mirno vestjo morem trditi, da po teh krajih v preteklih 12 letih vsega onega toliko padlo ni, kot ga je v samem tem tednu. Bilo bi ga precej visoka plast, ko bi ga otaljena zemlja tudi sproti precej veliko raztopila ne bila. Prav dobro in koristno bilo bi, da bi se po dolgem prestanku tukajšnja utrujena zemlja vendar zopet enkrat pod belo odejo blagodejno odpočila. —

Ljudska šola na deželi med prostimi poljedelci je za večino kmetijske mladine edini zavod, v katerem se za svoj prihodnji poklic uri in vežba. Ta zavod pa ni še tako osnovan, da bi vsem zahtevam tudi v resnici zadostoval.

Med prostimi kmeti na deželi bila bi na pravem mestu „ljudsko-kmetijska“ šola, katera bi kmetijske otroke tudi za njihov glavni prihodnji stan ali kmetijski poklic dejansko pripravljala. To bil bi pravi most in naravni prehod, kateri bi po najgotovjšem potu kmetisko mladino iz šolskega pa v javno življenje sigurno in z nekako gotovostjo tudi varno vodil.

Se vé, da pri malih otrocih se v šoli gledé kmetijstva tako rekoč kaj prida doseči ne dá, ker pri takih morajo biti glavni predmeti ljudske šole na pravem in prvem mestu. A vse kaj drugega bi se pa v tem obziru dalo z dečki v starosti od 14 do 16 leta doseči. — Ali kaj pomaga, ker teh nobena postava „v šolo hoditi“ več ne veže. Ako hočemo, da bode sadjereja in sploh kmetijstvo po deželi s časom vredno napredovati pričelo, treba bode praktične in koristne postave, katera bi dečke omenjene starosti skoz celo šolsko leto vezala, ob nedeljah kmetijski poduk v šoli obiskovati. Naj bi slavno „Čebelarsko in sadjerejsko društvo za Kranjsko“ to reč pri priliki dobro preudariti in pretresti izvolilo, ter o svojem času v ta namen za pridobite v take postave tudi svojo veljavno prošnjo na pravem mestu vložilo. **) Kdor trka, se mu odpré; kdor išče, ta najde, a kdor prosi, temu se tudi dá. Bog!

*) Še večkrat nam kaj pišite, prosimo. Ured.

**) Dober svet, lepa hvala! radi bomo skušali to doseči, naj bi le več takih svetov došlo!!!

Predsedništvo.

Gospodarske raznoterosti.

* Lahek in priprost način vosek iz satovja dobiti. Na dno prostornega kotla se polože satovi, ti se z bolj redkim železnim sitom pokrijejo in z železnimi palicami obteže. Kotel se še precej nad satove z vodo napolni in sègreje, da zavre. Vosek se v vroči vodi raztopi in se na površini vode zbere, med tem ko mrtve čebele in druge reči pod sitom ostanejo. Na to se pusti, da se ohladi, in vosek se združi v trdo skorjo, ki se lahko iz kotla vzame. Na ta način se vosek prav brez truda dobi, če tudi ne prav popolnoma.

* Nekaj za železniške čuvaje. Podpisani je od generalne direkcije za državne železnice dobil dovoljenje, ter se ponudi, da hoče letos in to ob prostem času podučevati o čebeloreji vse železniške čuvaje na Rudolfovi železnici, kateri se zato oglasijo. Tedaj je dovoljeno železniškim čuvajem se pečati z čebelorejo, kar do sedaj še ni bilo. Vsak čuvaj, kateri ima čuvajnico v pripravnem kraju, si lahko naredi majhen čebelnjak, v katerem ima nekaj panjov čebel. Opravljal jih bode, brez da bi svojo službo s tim kaj zanemarjal. Da mu to ne bode brez koristi, bode vsak sam uvidel in se prepričal. Škode ne bo imel. Tedaj le na noge!

Jan. Modic, predsednik društva.

* Stare pomaranče. Najstarejše pomarančno drevo v Evropi je menda v pomarančnici v Versailles na Francoskem. Imenuje se: „Veliki Bourbon,“ je še vedno zdravo, mnogobrojno cvete in sad donša. Ta pomaranča stara je blizu 500 let. Vsajena je bila l. 1411 v Novarri na Španskem, od koder je bila 89 let potem prenešena na Francosko, kjer so jo v obče čislali kot prvo pomarančno drevo.

* Životopis Dr. Janeza Dzierzon-a se bo nadaljeval v prihodni številki, ker v tej številki prostora manjka.

—*—

III. Imenik

p. n. gg. udov društva, kateri so vplačali letnino za l. 1885.

Blaž Petrič, pos. v Podklancu,
Leop. Zupni, učitelj v Brusnicah,
Valentin Zima, čebelar v Radolni,
Janez Dekleva, čebelar v Petelinjah,
Janez Meda, pos. v Zagorici,
Daniel Terzhek, prošt v Metliki,
Ivan Pipan, učitelj v Černimverhu,
Anton Tavčar, župnik na Raki,
Ignacij Vrančič, župnik v Zagradcu,
Anton Brenčič, pos. v Žibarsah,
Alojzij Domicelj v Zagorji,
Janez Keršič, župnik na Jesenicah,
J. Kokalj, c. k. žand. vodja na Jesenicah,
Janko Žirovnik, nadučitelj v Gorjah,
Ivan Bučar v Ivanšah,
Simon Lomšek, učitelj v Kerškivasi,

Josip Traven, učitelj v Naklem,
Josip Ferenčak, župan v Skopicah,
Franc Omersa, trg. v Kranji,
Janko Vdovič, oskrbn. v Turjaku,
Martin Dragan, pos. v Belipeči,
Ferd. Žagar, pos. na Žagi (Primorsko),
Matija Rabič, rud. nadzornik na Planini,
Janez Saleina, ključ. mojster na Savi,
Anton Zarl, župnik v Podbrdom,
Andraž Veržič, obč. svet. v Smolineih
(Štirska),
Jernej Poklukar, pos. v Grabčah,
Janez Modic, župnik v Prihovi (Štirska),
Josip Mesner, nadučitelj v Komendi,
Franjo Jeglič, učitelj na Dovjem,
Janez Lakota, pos. na Dovjem,

Janez Ažman, župnik na Dovjem,
 Jakob Valenčič, mlinar v Stružniku,
 Vinko Ogorelec, župan v Škofelji,
 Josip Rimic, pos. v Glineku,
 Fran Mavec, krčmar v Borovnici,
 Josip Keržič, pos. v Borovnici,
 Dragotin Žitnik, pos. v Borovnici,
 Franjo Papler, nadučitelj v Borovnici,
 Jože Skočir v Tominu,
 Karol Prelesnik v Špitaliču,
 Fran Prešern, pos. v Zabreznici,
 Jakob Barbo, pos. v Rateževobrdi,
 Jakob Ambrožič v Ljubnem,
 L. Kavalir, učitelj v Ljubnem,
 Jože Hudovernik, pos. v Zaspeh,
 Matija Hudovernik, učitelj v Dobropolji,
 Anton Treyen, župan na Jesenicah,
 Valentin Gollar na Svetji.

Anton Vrančič, učitelj v Zagradcu,
 L. Sebenekar, pos. na Rakeku,
 Karol Klinar, župn. pri Novemštifu,
 Jože Pavčič, nadučitelj v V. Lašičah,
 Janez Gams, pos. v Iškoloki,
 Karol Višner, gozdn. na Savi,
 Janez Oblak, župnik v Borovnici,
 Karol Šavnik, mestni župan v Kranji,
 Josip Suša v Sotlini (Ogersko),
 Franjo Bogataj, učitelj v Bovecu,
 Janez Čop, pos. v Mostah,
 Jože Bižal, trg. v Predgradu,
 Alojzij Keceelj, učitelj v Ihanu,
 Rokodelsko bralno društvo v Tominu,
 Anton Žibert, učitelj na Ježici,
 Janez Marušič, vikar v Nabrežini,
 Janez Zure, pos. v Jami,
 Davorin, šolski ravnatelj v Karlovcu.

Sledeči p. n. gospodje pri podružnici v Št. Rupertu:

Anton Pavčič, nadučitelj,
 Josip Brcar, pos.,
 Ivan Avsec,
 Ivan Kovačič,
 Jože Rugelj,
 Ignacij Steklasa,
 Valentin Reje,
 Franjo Grčar,
 Andr. Smukavec,
 Ivan Urbančič,
 Miha Tomažek,
 Anton Agat,
 Angello Sannoni,
 Fran Štrukelj,

Fran Pliberšek,
 Anton Mavsar,
 Jakob Kurent,
 Davorin Grčar,
 Franjo Penca,
 Franc Pavlin,
 Anton Blagne,
 Anton Majcen,
 Matija Krajšek,
 Ivan Koštomaj,
 Ivan Ložina,
 Fran Zupančič,
 dr. J. Skedl,
 Davorin Jurič.

(Dalje prihodnjič.)

Slovenski čebelar in sadjerejec se naroča pri gg. Klein in Kovaču v Ljubljani, pri gospod O. Homanu v Radoljci, ali pri ekspediciji na Jesenicah, ravno tu naj se oglasi kdor želi društvu kot ud pristopiti.

Komur Slovenski čebelar in sadjerejec ne dojde do 26. vsakega meseca, naj ga reklamira. Take reklamacije so poštnine proste, ako so v neprilepljanih ali nezapečatenih zavitkih z naslovom:

**„Na ekspedicijo Slovenskega čebelarja in sadjerejca“
 (Reklamacija) na Jesenicah (Gorenjsko).**